

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТОВАРОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 10 жовтня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023-2024 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Товарознавство
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Ціжма Оксана Анатоліївна, асистент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931 +380509140302
E-mail викладача	yurii.tsizhma@pnu.edu.ua oksana.tsizhma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Товарознавство – це комплексна соціально-економічна і природно-технічна дисципліна, що вивчає закономірності прояву, формування, оптимізації, розвитку асортименту і якості, що розкриває можливості практичного використання пізнаних законів у системі громадського відтворення з метою задоволення матеріальних і культурних потреб, що неухильно розвиваються.</p> <p>Предмет товарознавства – є споживчі цінності товарів, а також методи їх пізнання і забезпечення.</p> <p>Об'єкт дослідження товарознавства – товари як продукти праці, які розподіляються шляхом купівлі-продажу, тобто набувають форми товару, і задовольняють особисті і громадські потреби.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Теоретичні основи товарознавства. Змістовий модуль 2. Сутність та особливості товарознавства споживчих товарів. Змістовий модуль 3. Стандартизація, сертифікація та фальсифікація товарів.</p> <p>Пререквізити: Торговельна діяльність. Постреквізити: Управління якістю товарів і послуг.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Товарознавство» є вивчення споживчих властивостей товарів, а так само всіх тих змін, які відбуваються в товарі на всіх етапах його руху.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Товарознавство» є систематизація асортименту товарів на основі сучасних методів класифікації і кодування; вивчення властивостей і показників асортименту для аналізу і управління асортиментною політикою підприємств і комерційних організацій; визначення засадничих характеристик товарів, номенклатури споживчих властивостей і показників якості товарів; - оцінювання якості товарів, у тому числі нових вітчизняних та імпортованих; виявлення градацій якості і дефектів товарів, причин їх виникнення і заходів з попередження реалізації неякісних товарів; виявлення факторів, визначальних і таких, що забезпечують збереження якості товарів на різних етапах їх технологічного циклу.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми: Студент повинен знати: теоретичний зміст і терміни, використовувані у товарознавстві; нормативно-правову базу організації товарознавства на підприємстві; товарознавчі характеристики та властивості товарів;</p>	

зміну властивостей та характеристик товарів впродовж їх життєвого циклу;
 принципи класифікації і кодування товарів;
 підходи до визначення асортименту і номенклатури товарів;
 принципи управління асортиментом і номенклатурою товарів;
 товарознавство пакувальних матеріалів і тари;
 особливості упакування продовольчих товарів та окремих груп непродовольчих товарів;
 показники й методи оцінки якості товарів;
 особливості приймання й відпуску, зберігання і транспортування специфічних видів продукції;
 стандартизацію, сертифікацію, кодування усіх груп товарів.

уміти:

застосовувати набуті теоретичні і практичні знання для вирішення конкретних професійних задач фахівця з товарознавства;
 користуватися нормативно-правовою базою організації товарознавства на підприємстві;
 визначати класифікацію та кодування товарів;
 виконувати приймання товарів за якістю та кількістю;
 організовувати складську обробку і транспортування різних товарів відповідно до їх товарознавчих характеристик.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:
 здатність оцінювати якість й кількість товарів та їх забезпечення при просуванні на ринку;
 здатність забезпечувати якість і кількість товарів на різних етапах їх технологічного циклу шляхом формування обліку формуючих і регулювання зберігаючих чинників.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у наступному:

здатність виявляти градації якості і дефектів товарів, причини їх виникнення і заходи щодо попередження реалізації неякісних товарів;

здатність до формування системного товарознавчого мислення при вивченні товарів на всіх стадіях та етапах їх просування від виробника до споживача.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Результати навчання

ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
практичні заняття	20
самостійна робота	50

Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)			Нормативний / вибірковий		
6	076 «Підприємництво та торгівля»	3			Нормативний		
Тематика курсу							
Тема	кількість год.						
	Денна форма			Заочна форма			
	лек- ції	практи- чні	самостій- на робота	лек- ції	практи- чні	самостій- на робота	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи товарознавства.							
Тема 1. Теоретичні засади товарознавства.		2	2	4	1	-	7
Тема 2. Класифікація та асортимент товарів		2	2	4	1	1	6
Тема 3. Хімічний склад та фізичні особливості товарів		2	2	4	-	1	7
Змістовий модуль 2. Сутність та особливості товарознавства споживчих товарів.							
Тема 4. Сутність та особливості товарознавства продовольчих товарів		2	2	4	1	1	6
Тема 5. Сутність та особливості товарознавства непродовольчих товарів		2	2	4	1	-	7
Тема 6. Сутність та особливості товарознавства медичних товарів		2	2	4	-	1	7
Змістовий модуль 3. Стандартизація, сертифікація та фальсифікація товарів.							
Тема 7. Стандартизація товарів		2	2	4	1	-	7
Тема 8. Сертифікація товарів		2	2	4	1	-	7
Тема 9. Кодування і інформація про товар		2	2	4	-	1	7
Тема 10. Фальсифікація товарів та методи запобігання		2	2	4	-	1	7
Індивідуальне завдання		-	-	10	-	-	10
Усього годин		20	20	50	6	6	78
6. Система оцінювання навчальної дисципліни							
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 балів – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) Поточний контроль 0-20 балів; Контрольна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Екзамен 0-50 балів.						

	Поточне тестування та самостійна робота				Екзамен	Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1		Модуль 2			
	Поточний контроль	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Самостійна робота		
	Усне опитування, тестування	Письмова робота	Презентація	Тестування (КРС)	Екзаменаційна робота	
	20 балів	10	10 балів	10 балів		
50 балів				50 балів	100	
Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою						
Шкала оцінювання для екзамену						
університетська		національна			шкала ECTS (ECTS)	
90 – 100		5	відмінно		A	
80-89		4	добре		B	
70-79					C	
60-69		3	задовільно		D	
50-59					E	
26-49		2	незадовільно з можливістю повторного складання		FX	
1-25			незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F	
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ).</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації від 5 до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста.</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.</p>					
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p>					
	Оцінка	Умови отримання оцінки				
	5 «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається. 				

	<p style="text-align: center;">4 «добре»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	<p style="text-align: center;">3 «задовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язано і послідовно.
	<p style="text-align: center;">2 «незадовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Передбачено виконання двох контрольних робіт, які проводиться в кінці 3 змістового модуля на останньому семінарському занятті, (оцінка 1-10). Контрольна робота включає такі види завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне завдання 2. Теоретичне завдання 3. Практичне завдання 4. Тестові завдання 4 тести <p>1. Виконання першого і другого теоретичного завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді і оцінюється таким чином: 2,1-2,5 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу. 1,6-2 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу. 1,1-1,5 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.</p>	

	<p>0,6-1 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.</p> <p>0,1-0,5 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми..</p> <p>2. Виконання третього завдання потребує творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання для вирішення практичного завдання за належної якості викладу.</p> <p>2,4-3 балів отримують студенти, які повністю вирішили практичне завдання, або проаналізували і зробили конкретний висновок .</p> <p>1,7-2,3 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю вирішили практичне завдання, або поверхово проаналізували і зробили конкретний висновок.</p> <p>1,0-1,6 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково вирішили практичне завдання або частково проаналізували і зробили частково висновок .</p> <p>0,3-0,9 балів отримують студенти, які частково і поверхово вирішили практичне завдання та сформулювали висновок, допустивши неточності та помилки.</p> <p>3. Четверте завдання складається з 4 тестів і оцінюється від 0 до 2 балів (кожна вірна відповідь - 0,5 балів).</p> <p>Результат контрольної роботи округляється за математичним методом до цілого числа.</p> <p>У випадку online контрольна робота проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 40 тестів по 0,25 бала (10 балів) (дві спроби – кращий результат).</p>
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1.</p> <p>Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 20 балів). Контрольна робота (максимум 10 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Індивідуальне завдання (максимум 10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
Підсумковий контроль	<p>Екзамен (максимум 50 балів) проводиться у комбінованій формі (письмова + усна компоненти).</p> <p>Структура екзаменаційного білета:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання (0-10 балів) 2. Теоретичне питання (0-10 балів) 3. Тести. 20 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pnu.edu.ua) (0-20 балів). 4. Практичне завдання. (0-10 балів) <p>У випадку online екзамен проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 50 тестів по 1,0 бала (50 балів) (дві спроби – кращий результат).</p>

В умовах online ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom або Google Meet.

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:

один раз викладачеві (**талон №2**) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (**талон №3**) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, **відраховують** з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на **повторне вивчення навчальної дисципліни** (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.

Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

8. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Держстандарт України ДСТУ 2925-94. Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та визначення. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91090 (дата звернення: 27.08.2023).
2. Держстандарт України ДСТУ 3021-95. Випробування і контроль якості продукції. Терміни та визначення. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=82322 (дата звернення: 27.08.2023).
3. Держстандарт України ДСТУ 3144-95-ДСТУ 3148-95. Коди та кодування інформації. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=91189 (дата звернення: 27.08.2023).
4. Держстандарт України ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення. URL: <https://www.slideshare.net/ViktoriyaKiyko/3993-2000> (дата звернення: 27.08.2023).
5. Закон України «Про захист прав споживачів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
6. Закони України «Про метрологію та метрологічну діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-18#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
7. Закони України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
8. Закони України Про технічні регламенти та оцінку відповідності URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
10. Кримінальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 27.08.2023).

Підручники та посібники:

1. Беднарчук М.С. Товарознавство. непродовольчі товари: меблі. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: «Магнолія 2006», 2013. 424с.
2. Дубініна А. А., Овчиннікова І. Ф., Дубініна С. О. та ін. Методи визначення фальсифікації товарів. Підручник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2010. 272 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/24-Metodi%20vznachennya%20falsif%20tovariv-Dubinina.pdf
3. Коркуна О., Демічковський А., Цільник О., Бордун О., Піхур О. Товарознавство: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2019. 200 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22143/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>
4. Медичне та фармацевтичне товарознавство : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / І. І. Баранова, С. М. Коваленко, Д. В. Семенів та ін. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 320 с. URL: https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/108949/kt1fChQWOB1qOQZL70VQKQ/Медичне%20та%20фармацевтичне%20товарознавство_Ч.1_підручник_І.І.%20Бабанова%20та%20ін._Х-НФАУ%2С%202017-320%20с..pdf
5. Мельник Т.Ю. Товарознавство : підручник (для студентів економічних спеціальностей) Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 364 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7682/1/ТОВАРОЗНАВСТВО_МЕЛЬНИК%20Т.Ю_підручник%20%281%29.pdf
6. Товарознавство непродовольчих товарів (Розділ «Товарознавство одяговзуттєвих товарів») [Електронний ресурс] : опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / укладачі Н. М. Пенкіна, В. В. Колесник, О. О. Гринченко. Електрон. дані. Х. : ХДУХТ, 2019. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/12759/1/tovarovnavstvo_neprod_tovariv_OKL_2019.pdf
7. Осика В.А. Товарознавство. Харчові продукти . Розділ Фрукти, ягоди, овочі, гриби та продукти їхньої переробки: О.К.Л. К.: КНТЕУ, 2013. 100с.
8. Радченко Л.О., Льовшина Л.Д., Головка М.П., М'ячиков О.В., Мартишко І.Ф. Товарознавство непродовольчих товарів.: навч. посібник. Харків, Світ книг. 2019. 943 с.
9. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / за ред. В. Л. Диканя. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2429/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
10. Черняк Л.В. Глушакова Т.Г. Товарознавство. Ювелірні товари та годинники : О.К.Л.К.: КНТЕУ, 2014. 134с.
11. Сегеда І. В. Товарознавство: продовольчі товари : навч. посібник / І. В. Сегеда ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 224 с URL: <http://eprints.kname.edu.ua/61769/1/%D0%A1%D0%B5%D0%B3%D0%B5%D0%B4%D0%B0%2С%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87.%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1.%2С%20pdf.pdf>
12. Чорна Т. М. Теоретичні основи товарознавства / Т. М. Чорна. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 598 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ» ; т. 82). URL: <https://drive.google.com/file/d/16K2Mez9Uoyls1kFMd6wxpkJdcZDNbMtH/view?pli=1>

Наочні матеріали

1. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Товарознавство» / уклад. Ю.І. Ціжма. Івано-Франківськ. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 44 с.

Наукові публікації:

1. Данько Т. І., Яворська Н. П. Ідентифікація товарів : сутність та основні товарознавчі аспекти. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 391–395. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/67.pdf
2. Мельник Т. Ю. Сутність та основні товарознавчі аспекти ідентифікації товарів. *Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства : зб. тез II Міжнародної наук.-практ. конф.*, 6–8 лист. 2019 р. Житомир : ЖДТУ, 2019. С. 269–273.
3. Олійник О. С. Особливості штрихкодування продовольчих та непродовольчих товарів підприємствами торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 7. С. 409–412. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/68.pdf
4. Чернега І., Уланчук В., Соколюк С., Жарун О. Розвиток товарознавства в сучасних умовах. *Актуальні питання у сучасній науці*, № 2(8), 2023. С. 60 – 69. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2\(8\)-60-69](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2(8)-60-69).
5. Андреева О. Безпека харчових продуктів у контексті дисципліни «Товарознавство харчових продуктів». *Інноваційна професійна освіта*, 2(9), 2023. С. 12-17. DOI: [10.32835/2786-619X.2023.2.9.12-17](https://doi.org/10.32835/2786-619X.2023.2.9.12-17).

Викладачі

Ціжма Юрій Іванович

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

Ціжма Оксана Анатоліївна

Асистент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки